UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Venditio rei in se non cognitæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-78172

Visual Library

solet dici, ut mox *n.* 42. dicetur, herba pretiosa, quæ casu in fasce lignorum invenitur ab emente bona fide eiusdem lignorum fascem. Ratio est, quia tanti valet res, quanti æstimatur communiter: Communiter autem, ut vitrum, ut herba vulgaris illa æstimabantur, sicuti nunc supponimus, ergo non pluris vendi debuerunt.

37. Dixi primò, (communiter tale existimabatur) nam si fuisset merus error, vel deceptio vendentis, ut si puer à Matre gemmam suffuratus, eámque putans vitrum, ut tale vendidisset, vel Artifex à rustico vili pretio gemmam emisset, sine dubio talis venditio, vel rescindi deberet, vel reduci ad æqualitatem iuxta voluntatem decepti, quia esset error in substantia eius rei, quæ communiter maiori pretio digna iudicatur. Ita de Lugo, *t.* 1. *d.* 6. *sect.* 11. *n.* 127. *vers. secundò difficilis est.* Sicuti etiam, si qui rem emit, dátque monetam falsam, seu adulterinam, ut comperit errorem, compensare debet, quia venditores, & emptores tenentur ex ipso contractu se reddere indemnes in re, & in pretio secundùm communem existimationem. In casu autem *n.* 36. cùm communiter ea res vilis æstimaretur, meritiò dictum est, ementem ad nihil teneri.

38. Dixi secundò, (si post emptionem cognovisset) nam si cognovisti antea, ut accidere solet, si Rusticus tibi vendat aliquid simile in campis repertum, est maior difficultas; & ego sic distinguerem: Vel cognovisti viribus ingenij tui, & tuæ extraordinariæ scientiæ, ut si in fasce lignorum venalium introspiceres herbam pretiosam: & tunc posses emere pretio communi, quia communiter pro re vili illa herba æstimatur, & tuæ arti illa felix fortuna debetur: Vel cognovisti ex vi artis ordinariæ, ut certè cognoscerent cæteri eiusdem artis communiter, ut si rusticus tibi aurifici venderet frustum aurei rudis, vel si tibi Mercatori Venditor offeret merces communes, vel monetas, quas ipse venditor viles putat: & tunc non potes emere, vel accipere pro ære, vel simili re vili, quia tunc iam adest pretium naturale, quod est illud, quo æstimari solet ab expertis quibus incumbit pretia rerum æstimare. Debes igitur, pretium hoc commune dare, imò si interrogaris de valore rei, ut dixi *num.* 33. totam bonitatem rei manifestare teneris, ut scilicet Venditor eligat, quod pretium velit, summum, medium, an infimum: lege Mol. *d.* 352. Salas, alios citant. *tract. de empt. & vend. dub.* 6. *n.* 3 Aliqui putant, si non interrogeris de valore rei, posse te dare infimum pretium nihil manifestando de ipsius rei valore. Insinuat de Lugo, *tom.* 2. *de iust. disp.* 26. *sect.* 8. *num.* 126. Sed id mihi difficile est, quia semper remanet scrupulus idem, qui est, quando interrogaris: semper enim Venditor debet eligere pretium ad libitum suum ex illis tribus, quod velit, non tu, dando infimum.

39. Lege Molin. *d.* 353. Caiet. Salas, alios cit. *tract. de empt. dub.* 3. 6. *num.* 3. qui etiam damnat illum emptorem, qui dicit rustico: Vendas hoc tanti, & reliquum pretij condona mihi: nam licèt ille condonet, non est tutus emptor, quia ille non condonat libere, sed ex pacto, sine quo emptor non emeret; nisi recurrat doctrina de ultronea merce, vel quid simile, ut suo loco vidimus.

40. Quòd si tu, & rusticus æquè nesciretis, sed subdubitaretis de valore rei, & nihilominus ex communi consensu scienter de certo pretio conveniretis, si postea pretiositas, vel vilitas appareret, ad nihil alteruter tenerimini. Patet Ratio, quia fuit æquale periculum. Si spes maior concepta fuerit de valore, à tali emente, aliquantò maius debet pretium afferri, ut emptio reducatur ad æqualitatem, ut ex se patet.

41. Iam redeamus ad Corinthium Vas: Quoniam communiter per tot annos, illud satis vile æstimabatur, puto ementem ad nihil teneri, quia tanti emit, quanti valebat, non pluris autem valebat, quia communi iudicio, etiam peritorum, pro communi metallo reputabatur. Neque dicas in hac emptione vasis, per quam emitur aurum pro ære, adesse errorem in substantia, invalidat omnem contractum: ne id dicas, inquam, nego enim adesse errorem substantiæ: cùm enim datur, & ematur hoc vas, quod tibi est in prospectu, quódque manibus contrectas, tota hæc vasis substantia venditur, & emitur, quasi implicito pacto, quæcumque tandem illius materia sit: quod implicitum pactum est in volente emere gemmam, quam deinde invenit vitrum, vel contrà.

Venditio rei in se non cognitæ.

42. Modò res erat cognita, v. g. gemma, sed eius color, seu qualitas non cognoscebatur: nunc res quidem, quoad substantiam cognoscitur, seu vitrum. Vt si in fasce lignorum adsit confusa herba pretiosa, non videatur, & ut si in Sacco lupulis pleno, fortè hostibus erepto, inveniatur deinde gemma, vel aliquid non prævisum. Quæritur iam cuiusnam erit hoc aurum, si à milite tibi venditus fuit eiusmodi Saccus: Lessius *lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 62. cum Castro Pal. *de iust. in prolegom. disp. unica, part.* 13. *num.* 13. absolutè respondea. De Lugo *tom.* 1. *de iust. d.* 6. *sect.* 11. *num.* 129. distinguit. Lessius sic habet: *Miles, qui excussit hosti Saccos lupulo refertos, in quibus erant laminæ aureæ reconditæ, non fuit factus Dominus illarum, cùm illos vendiderit antequam sciret quod latêret.* Hæc Lessius.

A quo si petas, cur Miles non est factus Dominus? Respondebo, quia dominium sine possessione non acquiritur: Possessio autem sine scientia esse nequit: debet enim esse apprehensio voluntaria rei, &c. Atque ex hac Lessij doctrina sequitur, tuum esse illud aurum, quod tu illud invenisti, & primus occupasti.

Verùm, de Lugo sic meritò distinguit *Si Miles sciens cum eripuit volens, prout fiert solet, illum occupare, quod id esset, factus fuit Dominus auri: Sat enim voluntaria sic fuit auri apprehensio. Si autem inteniendo explicavit ad lupulum, quia nihil aliud contineri credidit, non acquisivit dominium auri, sed remanet aurum in dominio eius, cuius erat saccus.* Hæc de Lugo, ex qua distinctione.

Dico, si tibi is saccus fuit venditus à Milite Domino, illi deberi aurum, si à milite non domino, deberi aurum illis, à quibus ereptum est. Quòd si illi hostes, aurum erit illorum, qui ius habent eos spoliandi, quales sunt Principes, & Respublica, à quibus minoris pretio emere poteris, quasi in præmium manifestatoris. Quòd si denique factâ diligentiâ, Dominus nosci non possit, inter incerta bona computandum erit ex Castro Pal. *l.c.* atque adeò ex nostra sententia erit primi occupantis, ut dicetur *infr. tr.* 4. *cap.* 13. *n.* 3. *n. præsert.* 15.

Ex qua doctrina confirmari potest decisio *n.* 14. de Vase illo Corinthio: cùm enim incognitum fuerit aurum, nemo eius dominium habuit, nisi is, qui primus illud novit, atque occupavit.

Solutio per monetam falsam.

43. Hic huiusmodi dolus locum habeat oppositum, cuius sufficiens notitia dabitur, si error recentioris scriptoris, hac occasione, ipsius pace, corrigatur.

Is ergo sic habet, in Repert. morali, v. Possessor, num. 1. *Possessor bonæ fidei monetæ falsæ, quam ponit inter alias monetas potest illam expendere pro bona moneta, etiam sciens illam esse falsam, ex Navarro*, Manual. cap. 17. num. 167. Hæc absolute Leo Zambellus, perinde falsam dnctrinam afferens, sicuti de falsa moneta loquitur; ergòne, si inter centum gemmas à me bona tibi emptas, inveniam decem falsas, easdem, tertio pro veris etiam has decem vendere potero? Quis id unquam permittat? Nam si ego à te sive dolo malo sive culpatè decipiare, non propterea possum alium rem decipere